ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Υγείας

ΜΠΟΔΟΣΑΚΕΙΟ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

3Η Υ.Π.Ε

Γ.Ν.ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ «ΜΠΟΔΟΣΑΚΕΙΟ»

ΑΡ.ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ :	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ : 3-6-2026	ΣΕΛΙΔΑ:1/6

ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΝΕΚΡΟΥ- ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ.	**ΕΥΔΟΞΙΑ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ** **ΣΟΦΙΑ ΚΕΣΙΔΟΥ** **ΠΕΤΡΟΥΛΑ ΤΣΙΠΟΥΡΑΚΗ**
ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ Ν.Υ.	**ΕΥΔΟΞΙΑ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ**
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ	**ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΕΤΙΚΙΔΗΣ**

Ευχαριστίες

Η Νοσηλευτική Υπηρεσία θα ήθελε να ευχαριστήσει θερμά, την κ. Παντελίδου Ελένη, Διευθύντρια της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του Γ.Ν.Θ. Ιπποκράτειο, για την πολύτιμη βοήθεια της.

ΜΠΟΔΟΣΑΚΕΙΟ
ΓΕΝ. ΚΩ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Το παρόν πρωτόκολλο απευθύνεται σε προσωπικό των τμημάτων, που ασκεί καθήκοντα εφημερεύοντος νοσηλευτή καθώς επίσης και στους τραυματιοφορείς.

Αποσκοπεί στη διασφάλιση της διαδικασίας παράδοσης και παραλαβής νεκρού και περιγράφει τις ενέργειες και νοσηλευτικές διαδικασίες που σχετίζονται με αυτή.

Έχει οριστεί υπάλληλος τραυματιοφορέας υπεύθυνος του νεκροθαλάμου και ενημερώνεται σε 24ωρη βάση για πιθανά περιστατικά που χρήζουν ιδιαίτερης μεταχείρισης ή για οποιοδήποτε πρόβλημα προκύψει στο νεκροθάλαμο. Αυτός με την σειρά του ενημερώνει την Διευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας.

1. ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΟΜΕΝΟΥ ΝΕΚΡΟΥ

Στο νοσηλευτικό τμήμα όπου κατάληξε ο ασθενής γίνεται περιποίηση της σορού και αφαιρούνται τα τιμαλφή (βάσει του πρωτοκόλλου). *¨Εάν ο ασθενείς συνοδεύεται από συγγενείς παραδίδονται και υπογράφουν στο έντυπο ότι τα παρέλαβαν. Εάν ο ασθενής δεν συνοδεύεται από συγγενή, φυλάσσονται σε κλειδωμένο χώρο αφού καταγραφούν έως ότου εμφανιστούν συγγενείς που θα τα παραλάβουν. Πάντα υπογράφουν ο υπάλληλος που τα παραδίδει και ο συγγενής που τα παραλαμβάνει.¨*

Στη συνέχεια ενημερώνεται η Νοσηλευτική Υπηρεσία για τα στοιχεία του νεκρού και ειδοποιείται ο αρμόδιος τραυματιοφορέας, ο οποίος μεταφέρει τη σορό στο νεκροθάλαμο, την τοποθετεί στο ψυγείο και υπογράφει στο βιβλίο « Παράδοσης – Παραλαβής Νεκρού». Στο χέρι του θανόντος καθώς και πάνω στη σορό φέρει ετικέτα καταγραφής στοιχείων : 1. Ονοματεπώνυμο, 2. Όνομα πατρός, 3. Ημερομηνία, 4. Τμήμα Νοσηλείας. Η σορός διατηρείται σε ψυγείο με μέγιστη θερμοκρασία 4^0 c.

Το γραφείο τελετών παραλαμβάνει τη σορό παρουσία των συγγενών, του εφημερεύων νοσηλευτή αφού υπογράψουν αμφότεροι στο βιβλίο «Παραλαβής – Παράδοσης Νεκρού» της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας. Στο βιβλίο υπογράφει και ο τραυματιοφορέας που παραδίδει το νεκρό στους συγγενείς για ταφή. Εάν ο νεκρός είναι σηπτικός με κίνδυνο για τη δημόσια υγεία, (π.χ. Covid), ο τραυματιοφορέας που θα τον παραλάβει ντύνεται με την κατάλληλη ενδυμασία, η σορός τοποθετείται σε αδιάβροχο σάκο, επικολλάται ετικέτα με τα στοιχεία της πάνω στο σάκο και ο σάκος ψεκάζεται με ειδικό απολυμαντικό πριν τοποθετηθεί μέσα στο ψυγείο.

Τονίζεται ότι νεκρός απομακρύνεται από το χώρο του Νοσοκομείου πάντα μέσα σε φέρετρο.

Απαγορεύεται η παραλαβή σορού κατά την νυχτερινή βάρδια 23:00 – 07:00

Στην έναρξη της κάθε βάρδιας γίνεται παραλαβή-παράδοση νεκρών στο βιβλίο λογοδοσίας των τραυματιοφορέων, όπου υπογράφουν ο παραδούς και ο παραλαβών της επόμενης βάρδιας.

2. ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΝΕΚΡΟΥ ΣΤΟ ΤΕΠ ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΑΒ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΥΓΓΕΝΩΝ

Εφόσον ο θάνατος διαπιστώνεται στο ΤΕΠ, άμεσα κατά την παραλαβή του ασθενούς γίνονται ενέργειες ανάνηψης και εφόσον αποβούν άκαρπες βγαίνει ισοηλεκτρική γραμμή (παύλα), αφαιρούνται τα τιμαλφή (καταγράφονται στο πρωτόκολλο καταγραφής τιμαλφών), αφαιρούνται όλα τα υλικά που τοποθετήθηκαν στον ασθενή κατά τη διάρκεια της ανάνηψης και μεταφέρεται στον νεκροθάλαμο. Εάν δεν δοθεί αποβιωτήριο από εξωτερικό γιατρό, ο οποίος παρακολουθούσε τον ασθενή, τότε ενημερώνεται η αστυνομία για να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες που απαιτούνται για νεκροψία- νεκροτομή.

Εάν ο νεκρός είναι μολυσματικός π.χ. (Covid) τοποθετείται σε αδιάβροχο σάκο και τηρείται η διαδικασία παραλαβής που απαιτείται.

Εφόσον με την προσέλευση του ασθενούς στο ΤΕΠ διαπιστωθεί ο θάνατος με ισοηλεκτρική γραμμή δεν γίνονται ενέργειες ανάνηψης. Αφαιρούνται τα τιμαλφή, καταγράφονται στο πρωτόκολλο καταγραφής τιμαλφών, τοποθετείται βραχιόλι στο χέρι του με όλα τα στοιχεία του και μπαίνει στο νεκροθάλαμο. Στη συνέχεια, εφαρμόζοντας το πρωτόκολλο της παράδοσης του νεκρού, παραδίδεται η σορός στο γραφείο τελετών για νεκροτομή και έπειτα για ταφή από τους οικείους του.

3. ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΝΕΚΡΟΥ «ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ» ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΑΒ-ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ- ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ

Όταν προσκομίζεται στο Νοσοκομείο νεκρός «αγνώστων στοιχείων» από το ΕΚΑΒ, από την αστυνομία ή την πυροσβεστική, τοποθετείται στο ψυγείο του νεκροθαλάμου, στην κατάσταση που βρέθηκε, αφού πρώτα αφαιρεθούν τα τιμαλφή (καταγραφή στο έντυπο παραλαβής – παράδοσης τιμαλφών και χρημάτων) από τον εφημερεύων νοσηλευτή και τον τραυματιοφορέα και χωρίς να γίνει κάποια παρέμβαση νοσηλευτική, λαμβάνοντας τα απαραίτητα προστατευτικά μέτρα κατά της αλλοίωσης των στοιχείων ιατροδικαστικής έρευνας φορώντας γάντια και μάσκα. Σε υποψία εγκληματικής ενέργειας, αντικείμενα όπως μαχαίρια, σφαίρες και άλλα προσωπικά αντικείμενα, πρέπει να κρατηθούν ως έχουν, ώστε να διατηρηθεί και να περιφρουρηθεί η ακεραιότητα της μαρτυρίας. Εάν ο νεκρός που προσκομίζεται από το ΕΚΑΒ βρέθηκε νεκρός στο δρόμο ή σε σπίτι, καλούμε την αστυνομία. Ενημερώνεται η Κοινωνική Υπηρεσία και το αντίστοιχο αστυνομικό τμήμα για να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειές προς ανεύρεση συγγενών.

Εάν δεν βρεθούν συγγενείς, πρέπει με τις ενέργειες της Κοινωνικής Υπηρεσίας και του αρμοδίου τμήματος να μεταφερθεί για νεκροτομή.

Εάν παρουσιαστούν συγγενείς, εφαρμόζεται το πρωτόκολλο παράδοσης νεκρού και παραδίδεται η σορός. Εάν παρουσιαστούν συγγενείς, αλλά αδυνατούν να τον παραλάβουν προς ταφή, λόγω οικονομικών προβλημάτων ή οποιασδήποτε άλλης αιτίας, το εκάστοτε αστυνομικό τμήμα πρέπει να στείλει την έγγραφη αναφορά της άρνησης παραλαβής του νεκρού από τους συγγενείς στην Κοινωνική Υπηρεσία. Αφού η Κοινωνική Υπηρεσία ολοκληρώσει όλες τις διαδικασίες, πρέπει να προβεί στην ταφή του νεκρού με δαπάνη από τον Δήμο, την Διοίκηση, την Εκκλησία ή άλλους φορείς.

Νεκρός «αγνώστων στοιχείων»

Στην ετικέτα του νεκρού αναγράφονται τα εξής στοιχεία:

• ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ Νο 1 • ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ • ΩΡΑ ΘΑΝΑΤΟΥ •

Εάν υπάρχουν περισσότεροι νεκροί αγνώστων στοιχείων ακολουθεί αρίθμηση (π.χ. Αγνώστων στοιχείων Νο 1,2,…)

Μετά την αναγνώριση του νεκρού από τους συγγενείς στο νεκροθάλαμο με την παρουσία του υπεύθυνου τραυματιοφορέα, του εφημερεύοντα νοσηλευτή και της αστυνομίας, η ετικέτα του νεκρού αντικαθίσταται με νέα, όπου αναγράφονται τα ακριβή στοιχεία του.

ΜΠΟΔΟΣΑΚΕΙΟ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Επισκέψεις συγγενών στο νεκροθάλαμο

Απαγορεύονται οι επισκέψεις συγγενών στο νεκροθάλαμο, εκτός αν αποσκοπούν στην αναγνώριση νεκρού αγνώστων στοιχείων.

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΡΩΤΗΡΙΑΣΜΕΝΩΝ ΜΕΛΩΝ

Τα ακρωτηριασμένα μέλη που προκύπτουν από τροχαίο ή από κάποιο χειρουργείο κρατούνται στο ψυγείο του νεκροθαλάμου. Συμπληρώνεται από τον γιατρό-χειρουργό Υπεύθυνη Δήλωση που πραγματοποίησε τον ακρωτηριασμό όπου αναγράφονται τα στοιχεία του ασθενούς, αναγράφεται η περιγραφή του μέλους και η Υ.Δ. δίνεται στον συγγενή, την υπογράφει και την παραδίδει στον Δήμο έτσι ώστε να δοθεί άδεια ταφής του μέλους στα κοιμητήρια. Αντίγραφο της Υ. Δ. αρχειοθετείται στο χειρουργείο.

Τα ακρωτηριασμένα μέλη μπορούν να διαχειριστούν και ως μεικτά-επικίνδυνα ιατρικά απόβλητα(ΜΕΑ- ΚΟΚΚΙΝΑ), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εφόσον το ορίσει ο ασθενής με σύνταξη Υπεύθυνης δήλωσης την οποία καταθέτει στην προϊσταμένη του Χειρουργείου.

5. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΝΕΚΡΩΝ ΕΜΒΡΥΩΝ

Νεκρά έμβρυα κάτω των 26 εβδομάδων

Στο χώρο της Αίθουσας Τοκετών τηρείται «Βιβλίο νεκρών», όπου καταγράφονται:

Τα στοιχεία των γονέων και οι αριθμοί αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου τους. Επίσης, τα στοιχεία για την εκβολή κυήματος (γένος – βάρος – πλακούντα - ημερομηνία αποβολής).

Ζητείται από τους γονείς να «δουν» το ΝΕΚΡΟ έμβρυο και να υπογράψουν στο «Βιβλίο νεκρών» ότι το είδαν. Αν δεν το επιθυμούν, υπογράφουν ότι δεν επιθυμούν να το «δουν».

Η μητέρα υπογράφει σε Υπεύθυνη Δήλωση του Ν.1599/1986, ότι δίνει τη συγκατάθεσή της για σταλεί το νεκρό έμβρυο για ιστολογική εξέταση (μαζί με τον πλακούντα).

Νεκρά έμβρυα άνω των 26 εβδομάδων

Για τα νεκρά έμβρυα άνω των 26 εβδομάδων, ζητείται από τους γονείς να «δουν» το ΝΕΚΡΟ έμβρυο και να υπογράψουν στο «Βιβλίο νεκρών», που τηρείται στην Αίθουσα Τοκετών, ότι το είδαν.

Αν δεν το επιθυμούν, υπογράφουν ότι δεν επιθυμούν να το «δουν».

Δηλώνονται κανονικά στο Ληξιαρχείο, ως γεννηθέντα νεκρά, αφού ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία με αυτή των ζωντανών νεογνών. Το ληξιαρχείο εκδίδει άδεια ταφής. Οι γονείς παραλαμβάνουν από την Αίθουσα Τοκετών το νεκρό έμβρυο, σε ένα κυτίο, επιδεικνύοντας την αστυνομική ταυτότητα. Όλα τα στοιχεία της αστυνομικής ταυτότητας, καταγράφονται στο «Βιβλίο νεκρών». Εν συνεχεία υπογράφουν οι γονείς στο «Βιβλίο νεκρών» ότι παραλαμβάνουν το νεκρό έμβρυο και προσκομίζουν την

άδεια ταφής, της οποίας κρατείται αντίγραφο. Στο ίδιο βιβλίο υπογράφει ο εφημερεύων νοσηλευτής και η μαία που παραδίδει το νεκρό έμβρυο στους γονείς.

Στη διαδικασία παράδοσης του νεκρού εμβρύου δεν εμπλέκεται το Γραφείο Τελετών.

Η παράδοση του νεκρού εμβρύου γίνεται μόνο στους γονείς και πολύ σπάνια σε τρίτα πρόσωπα, τα οποία έχουν εξουσιοδοτηθεί από τους ίδιους τους γονείς.

Διακρατική Μεταφορά σορών

Για τη μεταφορά ανθρωπίνων σορών από κράτος σε κράτος είναι σε ισχύ η υπ αριθ 80/1983, Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης που υπεγράφη με σκοπό την διευκόλυνση της διακρατικής μεταφοράς ανθρωπίνων σορών μεταξύ των κρατών – μελών του, στην οποία έχει προσχωρήσει και κυρώσει με νόμο και η χώρα μας.

Σύμφωνα με την εν λόγω Σύμβαση, η μεταφορά σορών από το εξωτερικό προς τη χώρα μας και αντιστρόφως επιτρέπεται με την προσκόμιση στην οικεία Υγειονομική Αρχή “ειδικού πιστοποιητικού θανάτου (Laissez-passer mortuaire)” της αρμόδιας αρχής του τόπου προέλευσης, στο οποίο πρέπει να αναγράφονται τα εξής: το ονοματεπώνυμο, όνομα πατρός, η ημερομηνία και ο τόπος γέννησης, η ηλικία, η ημερομηνία και η αιτία θανάτου καθώς και το μέσο μεταφοράς, ο τόπος προέλευσης, η διαδρομή και ο προορισμός της σορού.

ΜΠΟΔΟΣΑΚΕΙΟ
ΓΕΝ. ΚΩ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Βιβλιογραφία

Πρωτόκολλο της Νοσηλευτικής Υπηρεσίας του Γ. Ν. Θ. Ιπποκρατείου, «Παράδοση & Μετακομιδή Νεκρού – Ενέργειες & Νοσηλευτικές Διαδικασίες», Θεσσαλονίκη 2011.

«Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας», Νόμος υπ΄αριθμ. 3418 / 2005, ΦΕΚ 287/28.11.2005, Τευχ. Α΄.

Α.Ν. 445/1968, ΦΕΚ 130 Α΄/1968, «Περί νεκροταφείον και ενταφιασμού νεκρών».

Π.Δ. 210/75, ΦΕΚ 63 Α΄/1975, «Περί ταριχεύσεως, μεταφοράς και ταφής νεκρών και οστών ανθρώπων».

Εγκύκλιος του Υπουργείου Υγείας με αρ. πρωτ.: 21224/10-04-2024

ΜΠΟΔΟΣΑΚΕΙΟ
ΓΕΝ. ΚΩ. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ